

<http://www.larouche.se/artikel/skulder-ar-inte-tillgangar>

av John Hoefle

1 september 2007

- Jag förstår inte hur finanssystemet ska kunna överleva oktober månad, sa Lyndon LaRouche den 31 augusti 2007, som kommentar till utvecklingen på den globala finansfronten. Vi behöver få upp brandväggarna fort för att skydda människorna, tillade han.

Tillväxten som skett i det globala finanssystemet bygger på ett mycket simpelt lurendrejeri, nämligen att skulder som aldrig kommer att kunna betalas behandlas som tillgångar. Dessa "tillgångar" används sedan som språngbräda för en långivningskarusell som växlar upp tusen till miljoner till miljarder till biljoner dollar i finansiella betalningsåtaganden. För varje år som går förflyttar sig finanssystemet längre bort från verkligheten, längre ut från klippkanten.

Att ta ett lån kan vara något gott, om pengarna som lånet ger tillgång till används till att bygga upp samhällets produktionskapacitet. Men om lånet blir en ersättning för produktiv verksamhet, då gör det bara saken värre. Det är det problemet vi har i dag. Eftersom vår ekonomi drivs med lånade pengar - hushållen, företagen, stat och kommuner - så riskerar varje utebliven betalning att utlösa ett jordskred av förluster, som kan sätta i gång en kedjereaktion som får hela systemet på fall. För varje förlust kommer vi närmare den kedjereaktionen, och förlusterna kommer tätt.

## Det kommer att bli ännu värre

För att hålla spelet i gång pumpade centralbankerna varje år in mer och mer pengar i finanssystemet. Pengarna flödade så fritt att penningmängden till slut ökade snabbare än finansvärdena (det samlade värdet av aktier, obligationer, derivat m.m.) och skapade en hyperinflation i finansvärdena. Den punkt då detta var ett låneproblem som kunde lösas med punktinsatser är för länge sedan passerad.

Det som utspelar sig kan bara förstås med utgångspunkt från LaRouches pedagogiska kollapsfunktion (se figur 1-2), där realekonomins nedgång och penning- och finansvärdenas exponentiella tillväxt inte utgör separata händelser utan ingår i en och samma kontinuerliga funktion. Ju mer den reala, fysiska ekonomin plundras för att ge näring åt bubblan, desto fortare urholkas grunden som hela spekuleringen vilar på, i en självfödande kollaps. Om man slutar mata bubblan kollapsar den, och om man fortsätter mata den kollapsar den också. Detta är ett skeende som Wall Streets räknemetoder inte har en chans att klara av.

När skulder behandlas som tillgångar blir tillgångarna i systemet ett enormt betalningsåtagande, och en bubbla som byggts upp genom att sådana värdelösa tillgångar har växlats upp till svindlande belopp, kommer att kollapsa mycket fortare än den byggdes upp, i en kedjereaktion driven av en omvänd hävstångseffekt. Så fort en tillgång kollapsar, snabbar det på takten med vilken andra tillgångar kollapsar, och hela systemets kollaps. Under perioder som den vi nu är inne i, när nästan alla spekulanterna försöker sälja sina högriskabla tillgångar och fly till säkerheten i statsobligationer, förlorar tillgångarna i värde för varje säljförsök. Om ingen vill köpa dem är de värdelösa, och lika värdelösa även om någon fortfarande skulle vilja köpa dem.

Kollapsen utspelar sig med olika hastighet i olika länder, men inom ramarna för samma allmänna nedgång i den fysiska produktiviteten och hyperinflationistiska ökningarna av monetära och finansiella betalningsåtaganden. Kollapshastigheten kommer att öka exponentiellt och systemet kommer att vända näsan i vädret i mitten av oktober, sa LaRouche. Explosionerna vi ser nu är bara granater, mycket större väntar. Om

systemet går på en riktig mina kanske det inte ens klarar sig till oktober. Ju större förluster, desto instabilare blir systemet.

Enda sättet att undvika en katastrofal explosion är, sa LaRouche, att frysa systemet, och bygga upp brandväggarna som kan skydda människorna och den produktiva delen av ekonomin, så som förklaras i hans förslag till en Homeowners and Bank Protection Act. Problemet måste behandlas som en helhet; att försöka hantera enskilda aspekter var för sig kommer inte att lösa någonting.

### Ekonomiskt underskott

Efter den ekonomiska och politiska kursomläggningen under perioden 1967-70 har USA under finansoligarkins överinseende medvetet monterat ned det som en gång var världens starkaste industriapparat, förankrad i ett samhälle som tog ställning för vetenskapligt och teknologiskt framåtskridande, och ersatt det med en informations- och tjänsteekonomi byggd på datorer, tjänster och finansspekulation. Under den här ordningen började inkomsterna - i reala termer - sjunka för större delen av befolkningen, särskilt för dem som förlorade sina mer välbetalda industrijobb; samtidigt började levnadsomkostnaderna stiga.

För att kompensera för skillnaden började hushållen låna, främst via kreditkort, billån och bostadslån. Företagen använde sig också mer och mer av lånade pengar, via banklån, värdepapper och obligationsmarknaden. Att låna blev en livsstil, det var inte längre något att skämmas för och till slut var vi så fast i det att vi började låtsas att vi hade koll på våra skulder, när det i själva verket var skulderna som hade koll på oss.

Skulderna växte och växte, och började hopa sig i banksystemet. Bankerna fick bara ha upp till en viss gräns. Alla förstod att enskilda skulder kunde betalas, men inte den samlade skulden, så man införde ett intrikat system för att förlänga lånen, och bankerna började paketera om dessa lån till värdepapper och sälja dem till penningplacerare, i en aldrig tidigare skådad omfattning. Dessa värdepapper var visserligen baserade på skulder som aldrig skulle kunna betalas, men bokföringsmässigt gällde de fortfarande som tillgångar för placerarna, vilka sedan belånade dem eller gjorde om dem till andra värdepapper, som de kunde sälja.

Snart var värdepapperen, derivaten och de andra vadslagningssinstrumenten uppe i värden som vida översteg den mängd skulder som de nominellt var baserade på, och de hade för länge sedan sprungit ifrån värdet på de fysiska tillgångar som hela finansstrukturen vilade på. Vartefter denna härva växte pressades den längre och längre bort från bankernas balansräkningar, ner i underjorden där derivatmarknader och hedgefonder opererar utanför balansräkningarna via sådana oreglerade pirattillhåll som London Citys Cayman Islands.

Detta spekulationskasino växte sig så stort att det tog över hela världsekonomin, och ju mer det växte desto glupskare blev dess penningbegär. Fastighetspriserna drevs upp i USA, Europa, Japan och andra länder för att skapa nya lån att mata monstret med; hushåll, företag, stat och kommuner dammsögs på pengar, och den reala ekonomin sögs ut till sista droppen. Till slut hände det som måste hända, kasinot blev så stort att det inte fanns nog med pengar för att hålla det i gång.

En av de viktigaste komponenterna i denna bubbla, den amerikanska fastighetsmarknaden, gick in i väggen 2005. Husprisernas ökningstakt dämpades, och sjönk så mycket att i många områden upplever man nu inte bara att ökningstakten blir allt långsammare, utan att huspriserna faktiskt faller. För att försöka hålla spelet i gång trots denna nedgång började finansmännen lätta på kraven för bolån, allt för att få till stånd en försäljning. Det handlade inte om att sälja hus, utan om att sälja huslån, och försäkra sig om att pengarna fortsatte att strömma in till kasinot. Husen var, ur kasinots synvinkel, en biprodukt av deras lånekrängarplan.

### Chockvågor

Eftersom det globala finanssystemet i grund och botten är ett gigantiskt pyramidspel som måste växa för att det inte ska kollapsa, har det minskade penningflödet lett till förluster som sänder chockvågor genom hela systemet. De som drabbas först när priserna faller är de som köpte när marknaden stod på topp, eftersom de sitter med skulder som är större än vad husen är värda. Många av dessa köpare hade också fått bolån med låga lockräntor, och nu krävs de på högre och högre månadsbetalningar trots att värdet på huset faller, andra köpare mister sina jobb eller blir sjuka, och ytterligare andra köpte hus i spekulationssyfte. Vad orsaken än var så började antalet missade betalningar och vräkningar att öka, och de fortsätter att öka när huspriserna faller, och det betyder problem för de biljontals dollar i finansvärden som är baserade på fastigheter.

Dessa missade betalningar utlöste den så kallade "subprime"-krisen, som påstås vara orsaken till den nuvarande turbulensen. Om bara köparna hade varit mer ansvarsfulla, om bara långivarna inte hade varit så giriga, så skulle vi inte ha fått denna "smitta" som angriper ett i övrigt friskt system, hette det. Som löpsedelsmaterial var det ganska lyckat, pådrivet av bankerna och de stora mediebolagen. Det hade alla de rätta ingredienserna: vanliga människor som kastar skulden på stackars oskyldiga banker, familjer som riskerar att kastas ut på gatan, och inte ett ord om att detta var ett direkt resultat av upplägget på hela finanssystemet. All denna dramatik och mörkläggning i ett och samma paket.

Visst kan en löpsedel kasta om skuldbördan, men den kan inte gömma undan förlusterna, och förlusterna växer för varje dag. Eftersom tillgångar i dessa dagar bara är någon annans skulder, sopar varje missad skuldbetalning bort någons tillgång, och vartefter förlusterna hopar sig sänder de chockvågor av missade betalningar genom hela systemet. Ännu värre blir det av att det finns biljontals dollar i uppväxlade tillgångar i systemet, vilkas värde är helt kopplat till stigande fastighetsvärden. Det vill säga, man tror att de har ett värde därför att man tror att man kommer att kunna sälja dem till någon annan för mer än man själv gav för dem. När priserna slutar stiga är spelet över.

Ett exempel på hur det fungerar är Bear Stearns, som gav ut massor med subprime-lån och proppade sina egna hedgefonder fulla med fastighetsbaserade värdepapper och CDO (collateralized debt obligations), bara för att se dessa hedgefonder gå omkull i somras. Merrill Lynch, som hade lånat ut ett rätt betydande belopp till en av fonderna, beslagtogs och försökte sälja en del av fondens värdepapper som utgjorde säkerhet för lånet, men upptäckte att priset man skulle få ut bara var hälften av det nominella, varpå försäljningen avbröts.

Innebörden av denna misslyckade försäljning är enorm, eftersom den avslöjade för alla att det officiella värdet på finanspapperen är fiktivt. Bollandet med svarte petter hade börjat - och om LaRouches metod inte tillämpas kommer det inte att sluta förrän botten är nådd.